A magyar matematikaoktatás két meghatározó alakja, *Surányi János* és *Reiman István* 2000. augusztusában a Japánban megrendezett Nemzetközi Matematikaoktatási Kongresszuson nemzetközi kitüntetésben részesült. Az Országos Matematikaversenyek Világszövetsége, a WFNMC a közelmúlt legendás magyar matematikusa, **Erdős Pál** emlékére alapított díjat olyan matematikusok részére, akik a matematikatudás gyarapítására ösztönző országos szintű matematikaversenyek létrehozásában és elterjesztésében éveken át jelentős szerepet játszottak. 1999-ig a következők kapták meg az **Erdős-díjat**: *Luis Davidson* (Kuba), *Nyikolaj Konstantinov* (Orszország), *John Webb* (Dél-Afrika), *Walter Mientka* (USA), *Ronald Dunkley* (Kanada), *Peter Taylor* (Ausztrália), *Sanjmyatav Urjintseren* (Mongólia), *Qiu Zonghu* (Kína), *Jordan Tabov* (Bulgária), *George Berzsenyi* (USA), *Tony Gardiner* (Anglia), *Derek Holton* (Új-Zéland), *Wolfgang Engel* (Németország), *Agnis Andzans* (Lettország) és *Mark Saul* (USA).

Magyarországról eddig még senki nem kapta meg ezt az díjat, bár 1996-ban a díjazottak között volt a magyar származású Berzsenyi György, aki az Egyesült Államokban a magyar hagyományokat követve indított el ma már nemzetközi hírű versenyeket és folyóiratokat. Az idei három díjazott: *Francisco Bellot-Rosado* professzor Spanyolországból és két magyar, Surányi János nyugalmazott egyetemi tanár és Reimann István nyugalmazott egyetemi docens. Ez méltó elismerése a magyar matematikaoktatásnak és a világhírű, magas színvonalú magyar matematikaversenyeknek, melyeknek nemzetközi eredményeink köszönhetők. Ezekhez az eredményekhez azonban olyan egyéniségek kellenek, mint két, a mai napig is aktívan tevékenykedő kitüntetettünk. Aki ismeri Őket, tudja, hogy nélkülük lehet, hogy nem volna a KöMaL vagy az Arany Dániel Matematikaverseny, vagy nem lennének a magyar diákok minden évben az élmezőnyben a Diákolimpián.

Dr. Tusnády Gábor akadémikust az MTA Matematikai Kutatóintézetéből és *Dr. Pálfy Péter Pált*, az ELTE Algebra és Számelmélet tanszékének professzorát kértük meg, írjanak az ünnepeltekről.

Köszöntő Surányi Jánosnak

Illő, hogy a kitüntetés alkalmából tevékenységének egyik legfontosabb tere, a Középiskolai Matematikai Lapok köszöntse Tanár Urat. Engedje meg az Olvasó, hogy az ünnepléshez személyes emlékeimmel csatlakozzam.

Nagyobbik bátyám 1955-ben érettségizett. Sokoldalú, színes egyéniségekben bővelkedő osztály távozott velük az iskolámból, ahova én éppen csak hogy beléptem akkor. Mögöttük utolsó mohikánként csak egy negyedikes megoldója maradt a Lapoknak. Ő engem választott utódjának, és egy éven át tanítgatott arra, hogyan kell a feladatok megoldását elfogadhatóan leírni (és most már talán bevallhatom, nem csak leírni segített). Így lettem a Lapok megoldója, tagja egy szerteágazó társaságnak, ahol úgy éreztem, mindenki otthon van. Azokkal a társaimmal, akikkel egyidős vagyok, egész életemben mindig ismerősként üdvözöltük egymást csupán azért, mert a pontversenyben egymással versenyeztünk. Egyetemista koromban Lukács Ottó szervezett be feldolgozónak. Egyre közelebb kerültem a Lapokat készítő csoporthoz, mire végeztem, Tanár Úr azzal tüntetett ki, hogy munkatársa lettem.

Tanár Úr akkor, a hatvanas évek elején indította útjára a speciális matematikai oktatást, követve a matematika tanításának a messzi múltba nyúló magyar hagyományait. Én még láttam Pólya Györgyöt bemutató órát tartani a magasabb rendű sorozatok összegezéséről. Közös volt az alapelv, hogy az oktató csak a feltételeket teremtheti meg a matematikai tehetségek kibontakozásához. Sehol másutt nem tapasztaltam olyan harmonikus együttműködést, mint Tanár Úr környezetében. A középiskolai tanárok számára szervezett nyári továbbképzéseken, a tanulmányi versenyeket előkészítő bizottsági üléseken és a Lapok szerkesztő bizottsági ülésein mindenkit egyetlen cél irányított: a gondolkoztatás szolgálata. Ez a szolgálat tette számomra Surányi Jánost tökéletes oktatóvá, ezért nevezem Tanár Úrnak. Tőle tanultam azt, hogy a közös munka szervezése a legjobb iskola. Ahogyan az Ő irányítása alatt fokozatosan egyre közelebb kerültem a Lapok szerkesztéséhez, úgy próbáltam én is mindenkit bevonni a munkába, amíg a Lapoknál dolgoztam.

Sok gondot okoztak a sajtóhibák. Sokáig törtük a fejünket, hogyan lehetne csökkenteni a számukat. Tanár Úr elmesélte, hogy a bátyja a rádió hőskorában műsort készített, és hasonló gondokkal küzdött. Azt tapasztalta, hogy az ellenőrzések szaporítása csak növelte a bajt. A legjobb megoldás az egyenes adás volt. Azt tanácsolta Tanár Úr, hogy ha egy mód van rá, a pontversenyben résztvevők eredeti megoldásait közöljük. Minél hosszabb az előkészítő lánc, annál több hiba keletkezhet. Ha mindenki arra számít, mögötte még áll valaki, lankad a figyelme. Nekem ez a legfontosabb tudásom, amit Tanár Úrtól kaptam.

Csak az igazi oktató feltétlen bizalma képes olyan helyzetet kialakítani, amelyben mindenki úgy érzi, övé az utolsó szó, nem áll mögötte senki. Csak a szemek csillogása jelzi azt, hogy nem vagy teljesen egyedül.

Tusnády Gábor

Tisztelt Reiman Tanár Úr! Kedves Pista Bátyám!

Nagy örömmel teszek eleget a KöMaL felkérésének, hogy néhány személyes emlékem felelevenítése alkalmat adjon a lap olvasóinak, hogy egy pár percig Rád gondoljanak; büszkeséggel és elégedettséggel abból az alkalomból, hogy Erdős Pál díjat kaptál. Ezt az ünneplést persze nem szereted, hiszen annyira szerény vagy, de el kell fogadnod.

Első emlékem természetesen az elsős gimnazistáé, aki megilletődötten bolyong a Műegyetem folyosóin, a Reiman-szakkört keresve. De a megilletődöttség hamar elszáll, hiszen a szakkörön olyan természetességgel folyik a szó, sorban

oldják meg a feladatokat a résztvevők, és valahogyan előbb-utóbb mindenki a táblához jut, nem csak a sokszoros versenygyőztesek. Persze a szakkörnek valamennyire verseny-jellege is van (ami természetes, hiszen végül is a diákolimpiára készít föl), de azért inkább az érdekes feladatok izgalma és a megoldások szellemi öröme az, amit a diákok ott érezhetnek. A versengés sem ugyanaz, mint az írásbeli versenyeken, ahol legfeljebb a versenybizottság örülhet a szellemes megoldásoknak – itt mindenki. Reiman tanár úr – hiszen akkor így szólítottalak – a háttérbe húzódik: kis füzetéből felírja a feladatokat a táblára, aztán hagyja diákjait érvényesülni, csak néha fűz kommentárt egy-egy feladat megoldásához. Milyen egyszerűen hangzik mindez. S mennyi munka van mögötte, hány és hány könyvből és szaklapból gyűltek össze ezek a feladatok! És micsoda pedagógiai érzéket követel ez a kihívás, az ország legtehetségesebb matematikus diákjaival dolgozni!

Aztán teltek az évek, én magam is az olimpiai csapat tagja lehettem, sőt negyedikes koromban a Tanár Úr a csapat-összeállítás gondjaiba is beavatott. Addig csak a másik oldalról láttam ezt a kérdést: jól kell teljesítenem, hogy bekerülhessek. De más a vezető gondja: a *csapat* szerepeljen jól! És ha az egyik fiú az OKTV-n volt sikeres, a másik a Kürschákon, a harmadik viszont egész évben egyenletesen jól dolgozott a szakkörön, de valahogy mindkét versenydolgozatát elrontotta, akkor melyikük kerüljön be a csapatba? Óriási felelősség volt ez Pista Bácsi vállán. Mert bizony még a szűkös minisztériumi támogatást is befolyásolta, hogy a nemzetek (ugyebár nemhivatalos) pontversenyében hányadik helyen végeztünk. De Reiman Istvánt nem csak a kiválasztottak, a diákolimpiai csapatba igyekvők ismerik. Éveken át a fél ország ült éjjeli órán a képernyők elé, hogy világos magyarázatait hallgatva megtudja, hogy hogyan kellett volna azt a bizonyos koszinuszos feladatot megoldani az egyetemi felvételin.

Nincs itt elég hely arra, hogy munkásságodnak minden oldaláról: könyveidről, cikkeidről, egyetemi oktatómunkádról, számtalan bizottságban végzett áldozatos tevékenységedről is írjak. Ami ezekben közös, az a munka iránti alázat és a matematika ügyének szolgálata. Ez az, amit példádból tanulhatunk.

És tényleg Rád gondoltam, amikor Honolulubán töltvén egy egyetemi félévet, egy napon Aiea városka középiskolájának matematikatanára kopogott ajtómon, s arra kért, hogy tartsak érdeklődő diákjai számára egy előadást. Lám, matematikaoktatásunk híre még a glóbusz túlsó oldalára is eljut. És ennek a világhírű oktatásnak az egyik legfontosabb oszlopa éppen Te vagy!

Köszönjük Neked mindezt a rengeteg munkát. Tudd, hogy érdemes volt a sok erőfeszítés, mert számosan vagyunk kiknek életre szóló élményt, indíttatást jelentettek szakköreid. Az Erdős-díj elnyerése alkalmából szívből gratulálok, és biztos vagyok benne, hogy jókívánságaimhoz a KöMaL összes olvasója is csatlakozik.

Pálfy Péter Pál
az 1972-es és 1973-as diákolimpiai csapat tagja